

Notulen van de vergadering van de Ministerraad op 17 juli 1950

*'s Middags te 2 uur aangevangen, Plein 2b.

Aanwezig: De Minister-President, Voorzitter, en de Ministers Van den Brink, Götzen, Joekes, Lieftinck, Van Maarseveen, Rutten, Van Schaik, Schokking, Spitzten, Stikker, Struycken en In 't Veld (de Ministers Mansholt en Teulings zijn afwezig).

Tevens is bij de punten 2 - 4 aanwezig: Secretaris Blom.

Secretaris: Drs. J. Middelburg.

2. Ingekomen stukken en mededelingen

i. *Verhoging van de paraatheid van de KL* (Nota van de Minister van Oorlog d.d. 15 Juli 1950.)

Minister *Schokking* deelt mede, dat in verband met de latere terugkeer van de G-, F- en H-brigades wordt overwogen een gedeelte van de met groot verlof zijnde militairen mobilisabel te maken door o.a. de 7 December divisie binnenkort één dag op te roepen ter voorziening van uniformen en persoonlijke uitrusting (zonder wapens). Daarnaast zal men 12.000 man van de lichte 1949 I kunnen oproepen en 7500 man territoriale troepen, die al eens opgeroepen zijn voor herhalingsoefeningen. De *Minister-President* ondersteunt dit denkbeeld. Minister *Van den Brink* vraagt zich af of het oproepen op één en dezelfde dag geen ongerustheid zal geven, hetgeen een stimulans zou kunnen geven aan het hamsteren. In dit verband vraagt spreker of het niet mogelijk is deze militairen in gedeelten te laten opkomen. Minister *Schokking* is bereid dit te laten nagaan. De *Minister-President* is minder bevreesd voor dergelijke moeilijkheden, indien men uitdrukkelijk mededeelt, dat de troepen voor slechts één dag worden opgeroepen.

3. Uniezaken

a. *Maatregelen ter oplossing van het vraagstuk der Nederlanders in RIS-dienst* (Zie notulen RAVI 13-7-1950, punt 4. #Zie ook notulen MR 24/7/50, punt 3c.)

Minister *Van Maarseveen* deelt mede, dat hij Zaterdag overleg heeft gepleegd met de Commissie voor Uniezaken omtrent de onderhavige kwestie. Er bestond daarbij weinig eenstemmigheid ten aanzien van de ontworpen voorstellen. Wel bleek duidelijk, dat de leden op deze bespreking niet voorbereid waren.

b. *Bespreking met Anti-Revolutionnaire Kamerleden* (Zie notulen MR 3 Juli 1950, punt 3b.)

Minister *Van Maarseveen* deelt mede, dat hij tezamen met Staatssecretaris Blom een onderhoud heeft gehad met de Tweede-Kamerleden Schouten, Bruins Slot en Gerbrandy. Daarbij bleek omtrent de kwestie-Nieuw-Guinea wel overeenstemming te bestaan. De heer Schouten drong er vervolgens op aan om op Amerika druk uit te oefenen om in Indonesië geen militair vacuum te doen ontstaan. Met betrekking tot de kwestie-Ambon heeft spreker er op gewezen, dat in geval Nederland de Republiek Zuid-Molukken zou erkennen, men van Indonesische zijde zal zeggen, dat hierdoor de RTC-overeenkomsten zijn overtreden, zodat men zich eveneens van het nakomen van deze overeenkomsten ontslagen acht. Aangezien voor steun aan Ambon niet veel geldmiddelen aanwezig waren, vroeg men een Rijksbijdrage hiervoor beschikbaar te stellen. Spreker heeft dit laatste afgewezen.

c. *De kwestie Ambon* (Zie notulen MR 10 Juli 1950, punt 3c. #Zie ook notulen MR 24/7/50, punt 3b.)

Minister *Van Maarseveen* doet mededeling van de onbevredigende gang van zaken met betrekking tot Ambon. De *Minister-President* begrijpt niet, dat men zoveel moeite heeft om een vliegtuig beschikbaar te krijgen voor een particuliere missie naar Ambon. Nu de Sultan van Djokja blijkens de landingen op Buru zijn gang gaat en omtrent de landingen geen telegram van de HC is ontvangen, oppert spreker de gedachte, dat de Ministers *Van Maarseveen* en *Stikker* thans een stap bij Mr. Rum zullen doen. Minister *Van Maarseveen* merkt op, dat het bekend was, dat van Ambon uit KNIL-militairen naar Buru waren gezonden. Van de zijde van de RIS is thans een aanval op Buru begonnen, terwijl verwacht kan worden, dat men daarna een landing op Ambon zal uitvoeren. Spreker vraagt zich af of thans niet het ogenblik is gekomen, dat de *Minister-President* een persoonlijke boodschap aan Hatta zendt. Deze boodschap zou de HC namens de *Minister-President* aan Hatta kunnen geven.

De *Raad* besluit, dat Minister *Van Maarseveen* en Staatssecretaris *Blom* Mr. Rum zullen ontvangen en dat *Minuor* en *Buitenlandse Zaken* tezamen een concept zullen voorbereiden voor een boodschap van de *Minister-President* aan Hatta.

Staatssecretaris *Blom* stelt voor, dat men in Washington er de aandacht op vestigt, dat het thans weinig gelukkig is als het in Ambon tot belangrijke gevechten zal komen en dat men het *State Department* verzoekt *Cochran* een instructie terzake te geven. Minister *Van Maarseveen* vraagt zich af of men niet de UNCI er bij zal betrekken. De *Minister-President* stelt voor na te gaan of dit laatste kan worden gecombineerd met het verzoek inzake *Cochran*. Daarbij zal men moeten zeggen, dat het voor Nederland moeilijk is om zich in de Ambonkwestie als partij op te werpen. De *Raad* verklaart zich hiermede accoord.

Staatssecretaris *Blom* deelt mede, dat hij de heren *De Lint* en *Van Rijkevorsel* heeft ontvangen ter bespreking van de resolutie voor de *Vereniging voor Internationaal Recht*. Tijdens dit gesprek bleek, dat Mr. *Van Rijkevorsel* juridisch adviseur is van Dr. *Nikijuluw*. In dit verband deelt spreker mede, dat een brief aan de burgemeester van Rotterdam is gezonden. Minister *Van Maarseveen* merkt op, dat Mr. *Van Rijkevorsel* binnenkort op het Departement van Justitie zal gaan werken.

d. *Beëindiging reorganisatie van het KNIL* (Zie notulen RAVI d.d. 13 Juli 1950, punt 2f.)

Minister *Lieftinck* informeert of de regeling inzake de beëindiging van het KNIL op 26 Juli de aanspraken van Indonesische KNIL-militairen op pensioen en wachtgeld van Nederland uitsluit. Minister *Van Maarseveen* deelt mede, dat de detachering van deze militairen bij de KL geen pensioen- en wachtgeldaanspraken op de KL geeft.

Minister *Lieftinck* herinnert er aan, dat destijds is besloten een wekelijks overzicht te vragen van de vorderingen van de liquidatie van het KNIL. Spreker acht het wenselijk, dat ook na 26 Juli een dergelijk overzicht wordt toegezonden.

Staatssecretaris *Blom* informeert of de verantwoordelijkheid ten aanzien van het KNIL na 26 Juli zal overgaan naar Oorlog. Minister *Van Maarseveen* merkt in dit verband op, dat aan de HC is geseind, dat is besloten Generaal *Toet* met de leiding van de KL te belasten en de heer *Alons* te benoemen tot hoofd van het afwikkelingsbureau. Inmiddels is een telegram van de HC ontvangen, waaruit blijkt, dat deze Generaal van *Scheffelaar* tot legercommandant wil benoemen. De Ministers *Lieftinck* en *Stikker* geven uiting aan hun bezwaren tegen deze gang van zaken. De *Minister-President* stelt voor, dat wordt nagegaan wat aan de HC omtrent de benoeming van Generaal *Toet* is getelegrafeerd. Aldus wordt besloten.

e. *Decoratie KNIL-leiding*

Minister *Van Maarseveen* heeft na de vorige Ministerraad aan de HC verzocht meer onderofficieren voor een decoratie voor te stellen. De HC heeft geantwoord, dat nu het aanvankelijke voorstel om aan een KNIL-vaandel een decoratie te hechten, niet uitvoerbaar is, hij voorstelt de verlening van decoraties te beperken tot de generaals *Buurman van Vreeden* en *Van Langen*. De *Raad* besluit Generaal *Buurman van Vreeden* voor te dragen voor een benoeming tot

Grootofficier in de Orde van Oranje-Nassau en Generaal van Langen tot Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw.

f. *Toezending van telegrammen aan de Ministers*

Minister *Joekes* vestigt er de aandacht op, dat hij als Minister, lid van de RAVI, vrijwel geen telegrammen uit Indonesië meer ontvangt. Minister *Van Maarseveen* deelt mede, dat hij accoord is gegaan met een beperking van de circulatie, doch dat hij zal nagaan of deze beperking niet te ver is doorgevoerd.

g. *De leiding van het HC (Zie notulen MR 10 Juli 1950, punt 3d.)*

Minister *Van Maarseveen* deelt mede, dat in het desbetreffende Koninklijk Besluit Dr. Hirschfeld met ingang van 15 September ontslag als HC wordt verleend met de bevoegdheid om op 1 Augustus met verlof te gaan.

h. *Wetsontwerp inzake de nationaliteit (Zie notulen MR 6 Maart 1950, punt 3f en 9 Maart 1950, punt 2.)*

Minister *Van Maarseveen* deelt mede, dat Dr. Hirschfeld in een telegram d.d. 15 Juli bezwaren ontwikkelt tegen de nieuw ontworpen nationaliteitswetgeving, volgens welke Indonesiërs in Nederland niet als vreemdelingen zouden zijn aan te merken. De HC stelt voor de nationaliteitswetgeving aldus te wijzigen, dat de Indonesiërs in Nederland (en dientengevolge de Nederlanders in Indonesië) als vreemdelingen zullen worden beschouwd. Staatssecretaris *Blom* vestigt er de aandacht op, dat een bepaling zoals door de HC wordt bestreden, wellicht nodig zal zijn in verband met art. 8 van de overgangsovereenkomst.

4. *Buitenlands beleid*

- - -

d. *De kwestie Korea*

Minister *Stikker* deelt mede, dat van de UNO het verzoek is ontvangen troepen beschikbaar te stellen voor de strijdkrachten in Korea. De *Minister-President* is van oordeel, dat Nederland geen troepen kan zenden, aangezien met het oog op de eigen defensie geen mensen kunnen worden gemist, terwijl ons land de kosten evenmin zal kunnen dragen. Een andere kwestie is voor spreker of medewerking zal worden verleend als Amerika vrijwilligers zou wensen. Spreker denkt in dit geval aan KNIL-militairen (o.a. de parachutisten). Minister *Van Maarseveen* is van oordeel, dat de Indonesische KNIL-militairen in het algemeen ongeschikt zijn en dat Nederland meer eer zou inleggen met KL-militairen. Deze laatste zouden echter in elk geval onder Amerikaanse leiding moeten komen. Minister *Stikker* wijst er op, dat de defensie in Nederland nog zeer gebrekkig is. Minister *Schokking* verklaart zich eveneens tegen het zenden van troepen. Indien Nederland troepen zou moeten zenden, zou men hiervoor mariniers moeten nemen. Spreker verwacht van vrijwilligers voor de strijd in Korea ook weinig. Aangezien zich hiervoor hoogstens enkele tientallen zullen opgeven, zal men een dergelijke oproep beter achterwege kunnen laten. Minister *Lieftinck* informeert of men het zou willen weigeren als een Nederlander verzoekt in Amerikaanse krijgsdienst te treden voor de strijd in Korea. De *Minister-President* antwoordt ontkennend.

- - -